

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Socjologia etniczności		14.2.0550	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Antropologii Społecznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Nauk Społecznych	Socjologia	forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	antropologia i socjologia kultury, socjologia w działaniu
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład		Uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych: 30 godzin	
Sposób realizacji zajęć		Samodzielne opanowanie treści literatury obowiązkowej: 10 godzin.	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		Przygotowanie do pracy kontrolnej: 10 godzin.	
Liczba godzin		Razem = 50 godzin (2 ECTS)	
Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 zimowy			
Status przedmiotu	Język wykładowy		
obowiązkowy	polski		
Metody dydaktyczne	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne		
	Sposób zaliczenia		
	Zaliczenie na ocenę		
	Formy zaliczenia		
	Przygotowanie i realizacja projektu w grupie 3-4 osobowej		
	Podstawowe kryteria oceny		
	Ocena będzie efektem analizy całego procesu projektowego, który obejmuje:		
	1. Ukonstytuowanie zespołu (do 20.10.2022)		
	2. Sformułowanie problemu badawczego – określenie podstawowych pytań i przygotowanie wykazu literatury oraz źródeł (do 9.11)		
	3. Po konsultacji (w dn. 10.11) z prowadzącym zajęcia i akceptacji problemu badawczego przygotowanie konspektu (do 30.11)		
	4. Po jego zaaprobowaniu (w dn. 1.12) napisanie pracy o objętości max. do 35 tys. znaków (ze spacjami). Termin złożenia pracy w wersji elektronicznej – 19.01.2023!		
	5. W pracy oceniana będzie: konstrukcja, poprawność formalna (język, przypisy, bibliografia), poprawność analizy i wnioskowania oraz podstawa źródłowa (jakość i różnorodność wykorzystanych materiałów)		
	6. Każdy zespół następnie przygotowuje, w oparciu o zgromadzony materiał, prezentację		
	7. Prezentacja odbędzie się 1.02.2023 i będzie miała charakter otwarty.		
	8. Czas trwania – 20 minut. Następnie 10 minut na pytania. Oceniana będzie jakość prezentacji, sposób jej referowania, zaangażowanie wszystkich członków zespołu, odpowiedzi na pytania.		
	9. Ocena końcowa będzie wypadkową ocen: za terminowość i jakość pracy zespołu, za tekst pracy, za prezentację oraz odpowiedzi na pytania.		
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

K_W03 - test

K_W04 - test

K_U07 - test

K_U08 - test

K_K01 - test

K_K05 - test

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Brak

B. Wymagania wstępne

Brak

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z teoretycznymi podstawami socjologii etniczności, teorią ruchów etnicznych, teorią migracji. Ponadto zapoznanie ze zróżnicowaniem etnicznym Polski i Europy (oraz w podstawowym wymiarze także świata), z prawnymi podstawami ochrony mniejszości oraz specyfiką procesów etnicznych i narodotwórczych, ze szczególnym uwzględnieniem Polski i Europy.

Treści programowe**Czym jest etniczność?**

- cechy podstawowe etniczności
- teorie etniczności
- procesy modernizacyjne a etniczność
- etniczność w krajach pozaeuropejskich (kraje migracyjne i postkolonialne)
- wielokulturowość a etniczność

Tożsamość etniczna

- istota i wskaźniki
- tożsamość indywidualna i grupowa
- konwersja etniczna
- asymilacja

Naród i proces narodotwórczy

- co to jest naród (koncepty E. Renana, F. Znanieckiego, S. Ossowskiego)
- naród a grupa etniczna
- państwo a naród
- nacjonalizm, ruch narodowy
- pogranicze etniczne i specyfika procesów etnicznych
- odmienność procesów narodotwórczych w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej
- problem dynamiki sceny etnicznej Europy Środkowo-Wschodniej po upadku komunizmu

Etniczność a źródła konfliktów

- etnocentryzm
- stereotypy i uprzedzenia etniczne
- religia a konflikty etniczne
- dyskryminacja
- stereotypy etniczne

Problem migracji we współczesnym świecie

- zjawisko migracji a przemiany etniczne
- typy ruchów migracyjnych
- główne kierunki migracji we współczesnym świecie
- skutki polityczne, demograficzne, ekonomiczne i kulturowe migracji

Mniejszości i ich ochrona

- teoria mniejszości
- status i ochrona prawna mniejszości w Polsce
- ochrona prawna i konstytucyjna mniejszości w Polsce oraz w tym kontekście prawa językowe (ze szczególnym uwzględnieniem Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym)
- prawo międzynarodowe (Konwencja ramowa o ochronie mniejszości narodowych, Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych)

Polityka językowa

- czym jest polityka językowa?
- kwestia uznawalności i ochrony języków mniejszości oraz języka regionalnego
- języki mniejszości oraz język regionalny w sferze publicznej (media, szkoła, Kościół, administracja itd.)
- strategie językowe grup mniejszościowych

- praktyczne realizacje polityki językowej w społecznościach lokalnych i regionalnych (przykład województwa pomorskiego)

Struktura etniczna i językowa Europy i Polski

Wykaz literatury

Literatura wymagana do zaliczenia zajęć:

Budyta-Budzyńska M., Socjologia narodu i konfliktów etnicznych, Warszawa 2010
Fenton S., Etniczność, Warszawa 2007
Kłoskowska A., Kultury narodowe u korzeni, Warszawa 1996, II wyd. 2005
Ossowski S., O ojczyźnie i narodzie, Warszawa 1984
Posern-Zieliński A., Etniczność. Kategorie. Procesy etniczne, Poznań 2005
Smith A. D., Etniczne źródła narodów, Kraków 2009
Żelazny W., Etniczność. Ład – konflikt – sprawiedliwość, Poznań 2004

Literatura do samodzielnego studiowania przez studenta:

Babiński G., Metodologia a rzeczywistość społeczna. Dylematy badań etnicznych, Kraków 2004
Bokszański Z., Tożsamości zbiorowe, Warszawa 2005
Dorren G., Gadka. W sześćdziesiąt języków dookoła Europy, Kraków 2021
Gellner E., Narody i nacjonalizm, Warszawa 1991
Hobsbawm E., O nacjonalizmie, Warszawa 2022
Łodziński S., Równość i różnica. Mniejszości narodowe w porządku demokratycznym w Polsce po 1989 roku, Warszawa 2005
Nikitorowicz J., Grupy etniczne w wielokulturowym świecie, Sopot 2010
Janusz G., Ochrona praw mniejszości narodowych w Europie, Lublin 2011

Literatura uzupełniająca:

Anderson S., Języki, Łódź 2017
Austin P. K., 1000 języków. Żywe, zagrożone i wymarłe, Olszanica 2009
Billig M., Banalny nacjonalizm, Kraków 2008
Być w narodzie. Szkice o idei narodu, narodowej kulturze i nacjonalizmie, red. L. Zdybel, Lublin 1998
Calhoun C., Nacjonalizm, Warszawa 2007
Comaroff J. L., Comaroff J., Etniczność sp. z o.o., Kraków 2011
Encyklopedia Audiowizualna Bratanica: Ludy i języki, Poznań 2006
Gudaszewski G., Struktura narodowo-etniczna, językowa i wyznaniowa ludności Polski. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011, Warszawa 2015
Hobsbawm, Narody i nacjonalizm po 1780 roku. Program, mit, rzeczywistość, Warszawa 2010
Hroch M., Małe narody Europy. Perspektywa historyczna, Wrocław-Warszawa-Kraków 2003
Kamusella T., The Politics of Language and nationalism in Modern Central Europe, Houndmills – New York 2009, wyd. Palgrave Macmillan
Kilias J., Wspólnota abstrakcyjna. Zarys socjologii narodu, Warszawa 2004
Lewandowski E., Pejzaż etniczny Europy, Warszawa 2004
Lubaś W., Polityka językowa, Opole 2009
Łodziński S., Nazwy i granice etniczne. Dodatkowe nazwy miejscowości w językach mniejszości w Polsce, Warszawa 2021
Machul-Telus B., Nijakowski L. M., Mniejszości narodowe, etniczne i językowe III Rzeczypospolitej. Informator 2020, Warszawa 2020
Majewicz A., Języki świata i ich klasyfikowanie, Warszawa 1989
Masenko Ł., Język i polityka, Gdańsk 2012
Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce po II wojnie światowej, red. S. Durda, B. Nitschke, Kraków 2010
Mniejszości narodowe w Polsce w świetle Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku, red. L. Adamczuk, S. Łodziński, Warszawa 2006
Mniejszości narodowe w Polsce w świetle Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, red. S. Łodziński, K. Warmińska, G. Gudaszewski, Warszawa 2015
Mucha J., Stosunki etniczne we współczesnej myśli socjologicznej, Warszawa 2006
Prawa mniejszości narodowych, red. T. Gardocka, J. Sobczak, Toruń 2010
Preece J. J., Prawa mniejszości, Warszawa 2007
Smith A. D., Nacjonalizm, Warszawa 2007
Szul R., Język – naród – państwo. Język jako zjawisko polityczne, Warszawa 2009
Tożsamość – kultura – równość. Refleksje z okazji piętnastolecia Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, red. C. Obracht-Prondzyński, M. Milewska, Gdańsk 2020
Wielka Encyklopedia Geografii Świata, t. XVIII: Świat grup etnicznych, red. A. Posern-Zieliński, Poznań 2000

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W03
K_W04
K_U07
K_U08

Wiedza

- Ma zaawansowaną wiedzę o relacjach między strukturami i instytucjami społecznymi mikro i makro, w skali krajowej i międzynarodowej w dziedzinie życia prywatnego, pracy, polityki, społeczeństwa obywatelskiego i in.
- Zna rodzaje więzi społecznych o charakterze nieformalnym i sformalizowanym

K_K01 K_K05	powstające w różnych typach grup, sieci społecznych i społeczeństw oraz prawidłowości rządzące ich zmianą.
	Umiejętności <ul style="list-style-type: none">• Analizuje zaproponowane rozwiązania konkretnego problemu z dziedziny socjologii i podejmuje decyzje co do odpowiednich rozstrzygnięć• Analizuje i rozumie wiele aktualnych zjawisk społecznych w kontekście wiedzy o mechanizmach działania człowieka, oddziaływania grupy na jednostkę, oraz procesów zmian, jakim podlega społeczeństwo polskie, społeczeństwa Europy i świata.
	Kompetencje społeczne (postawy) <ul style="list-style-type: none">• Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie• Uczestniczy w przygotowaniu projektów społecznych uwzględniając stosowne aspekty prawne, ekonomiczne i polityczne.
Kontakt	
cezary.obracht-prondzynski@ug.edu.pl	